

**«Астана-АЭК» АҚ
Басқармасының
2022 жылғы 15 шілдедегі
№ 22-33 хаттама шешімімен
БЕКІТІЛДІ**

**«АСТАНА-АЙМАҚТЫҚ ЭЛЕКТРЖЕЛІЛІК КОМПАНИЯСЫ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ
ІС-ҚИМЫЛ САЯСАТЫ**

Нұр-Сұлтан, 2022 жыл

Мазмұны

1. Жалпы ережелер	3
2. Терминдер мен анықтамалар	3
3. Сыбайлас жемқорлық саласындағы міндеттер	4
4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары	4
5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық	5
6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар	5
7. Мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу тәртібі	9
8. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасағаны туралы хабарлама	9
9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу	9
10. Жауапкершілік	10
11. Қорытынды ережелер	10
12. №1 қосымша	11
13. №2 қосымша	15
14. №3 қосымша	16

1. Жалпы ережелер

1.1.«Астана-Аймақтық Электржелілік Компаниясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «Астана-АЭК» АҚ) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына («Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңының 7,10-баптарына) сәйкес әзірленді және Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын белгілейді.

Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал іс-қимылдардың алдын алуға, сыбайлас жемқорлықтан бас тарту ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

1.2. Осы Саясат:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттерді;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын;

3) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешенін;

4) осы Саясатты сақтау үшін жауапкершілікті белгілейді.

1.3. Осы Саясаттың негізгі мақсаты сыбайлас жемқорлықтан бас тартатын және өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде адалдық пен сатылмаушылық қағидаттарын қамтамасыз ететін Қоғам қызметкерлерінің құқықтық мәдениетін қалыптастыру болып табылады.

2. Терминдер мен анықтамалар

Қоғам қызметкерлері – Қоғаммен еңбек қатынастарында тұратын кез келген жеке тұлға.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – Қоғамның лауазымды тұлғаларының өз өкілеттіктері шегіндегі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипатындағы іс-әрекеттер жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою жөнінде (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипатындағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру, олардың салдарын жою (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес) жөніндегі қызметі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар – Қоғам қызметі үшін белгіленген сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау – Қоғамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;

Мүдделер қақтығысы – лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – Қоғамның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттер

3.1. Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;

- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділік түсінігін қалыптастыру;

- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін азайту;

- осы Саясатқа 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің салдарын азайтуға және жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу және енгізу;

- Қоғам қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ Қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтауға тәрбиелеу;

- Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының болуына жол бермеу;

- жұмыстарды орындау және қызметтерді көрсету кезінде ашықтықты, адал бәсекелестікті және объективтілікті қамтамасыз ету.

3.2. Ережеде атқаратын лауазымына, атқаратын функциялары мен жұмыс мерзіміне қарамастан Қоғам қызметкерлеріне таралатын жалпыға міндетті нормалар мен ережелер қамтылған.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

4.1. Қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

- *сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік* – Қоғам өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандарда және көріністерде сыбайлас жемқорлықты толық қабылдамау қағидатын ұстанады. Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидаты Қоғамның атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін Қоғамның лауазымды адамдары мен қызметкерлері үшін тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

- *басшылықтың міндеттілігі* – Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде келіспеушілік туралы мәлімдеуге, осы қағиданы жеке мысалмен көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

қызметкерлерді тарту – Қоғам өзінің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын құптайды;

жазаның бұлтартпастығы – Қоғам өзінің лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасаған жағдайда атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан Қоғам қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпаушылығы туралы мәлімдейді;

заңдылық – Қоғам ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды және оның кез келген әрекеті немесе әрекетсіздігі қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келмейді;

тиісті сақтық – Қоғам іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін үшінші тұлғалар мен жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі, сыбайлас жемқорлықтан бас тартуы және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

өзара әрекеттесу және үйлестіру – Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласында мемлекеттік органдармен өзара әрекеттесу және

ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде әрекеттерді үйлестіруді қамтамасыз етеді.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық

5.1. Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында уәкілетті мемлекеттік органдармен, әріптестермен, клиенттермен:

сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;

сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу;

сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға қатысы бар адамдарды, олардың орналасқан жерін анықтау;

сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және оларға қарсы күрес жөніндегі қызметті үйлестіру;

сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасау нәтижесінде алынған мүлікті немесе оларды жасау құралы ретінде қызметшіні анықтау мақсатында ынтымақтасады.

6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар

6.1. Сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін Қоғам қызметінің бағыттары:

1) сыйлықтар және өкілдік шығындар;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде үшінші тұлғаларды тарту;

3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға төлемдер;

4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;

5) Қоғамның активтерді сатып алу және иеліктен шығару жөніндегі инвестициялық қызметі шеңберінде мәмілелер жасау;

6) персоналды басқару;

7) ішкі құжаттардың қаржылық және заңдық сараптамасы.

6.2. Сыйлықтар және өкілдік шығындар.

6.2.1. Қоғам іскерлік сыйлықтармен алмасуды және өкілдік шығындарды, оның ішінде іскерлік қонақжайлылықты жүзеге асыруды бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы қабылданған іскерлік тәжірибе деп таниды. Қоғам іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын ынталандырады.

6.2.2. Қоғам қызметкерлеріне кез келген сыйлықтарды/іскерлік қонақжайлылық белгілерін/өкілдік шығыстарды ұсынуға, уәде беруге, сыйлауға, беруге, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тыйым салынады:

- Қоғамның қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға немесе қандай да бір артықшылық немесе пайда алуға әсер ететін шешімдер қабылдауға

іріктеп әсер етудің тікелей немесе жанама мақсаты бар, егер бұл әрекеттерсіз қолайлы салдардың басталуы шындыққа жанаспайтын болып көрінсе;

- Қоғам атынан емес, қызметкер атынан беріледі;

- сыйлықтар немесе өкілдік шығыстар немесе қонақжайлылық туралы ақпарат ашылған жағдайда Қоғам мен оның қызметкерлері үшін беделді немесе өзге де тәуекел туғызады;

- қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақша қаражаты, бағалы қағаздар, бағалы металдар болып табылады немесе ақша қаражатының және/немесе сәнді заттардың өзге де түрлерін немесе баламаларын білдіреді;

- тақырып, құн және нақты жағдай тұрғысынан ақылға қонымды емес.

6.2.3. Коммерциялық пара беру фактілерін болдырмау мақсатында Қоғам жүзеге асыратын сатып алудың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлыққа немесе іс-шараға осы Саясаттың талаптарына сәйкес күмән туындаған кезде Қоғамның лауазымды адамы немесе қызметкері тікелей басшысымен немесе Қоғамның комплаенс-офицерімен кеңесу керек.

6.3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде үшінші тұлғаларды тарту.

6.3.1 Қоғам үшінші тұлғаларды тартудан және Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын бұзатын немесе Қоғам үшін іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын әріптестерімен бірлескен кәсіпорындарға қатысудан бас тартады.

6.3.2. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау немесе жалғастыру немесе бірлескен жобаларға қатысу туралы шешім қабылдағанға дейін Қоғамның үшінші тұлғаларды тартуға бастамашы болған тиісті құрылымдық бөлімшелері:

- Қоғамның тауарларды сатып алу Қағидаларында белгіленген рәсімдерді қатаң сақтауға;

- сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен әріптестердің мониторингін мынадай рәсімдерді (қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей) жүргізу жолымен жүзеге асыруға міндетті:

- а) өзінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуы тексеру, осы Саясаттың талаптарын сақтауға дайын болу және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы өзара ынтымақтастықты жүзеге асыру;

- б) беделді іскерлік және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;

- в) тиісті уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдарға (ҚР Қаржы министрлігі, ҚР Ұлттық банкі және басқаларына) сұрау салу арқылы жалған кәсіпкерлік, сенімділік, салықтық және өзге де берешектің, ақша қаражатының көзінің, сондай-ақ қылмыстық жолмен алынған қаражат жіберілетін банктің, юрисдикцияның болуын тексеру.

6.3.3. Қоғам бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалармен және серіктестермен олардың тараптарынан сыбайлас жемқорлық фактілері анықталған жағдайда мәмілелерді бұзу құқығын өзіне қалдырады.

6.3.4. Бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен серіктестерді осы Саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы хабардар етеді.

6.3.5. Қоғам бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын құптайды.

6.4. Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға төлемдер.

6.4.1. Қоғам өз бетінше немесе өз қызметкерлері мен лауазымды адамдары арқылы жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдар, олардың жақын туыстары үшін кез келген шығыстарды, Қоғам үшін коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында, оның ішінде көлік, өмір сүру, тамақтану, ойын-сауық, PR-кампаниялар және т.б. шығындарды төлеуді немесе олардың Қоғам есебінен өзге де пайда алуды жүзеге асырмайды.

6.4.2. Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметшілермен өзара іс-қимыл жасау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін дербес жауапты болады.

6.5. Демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету.

6.5.1. Қоғам мемлекет өкілдерінің, ұйымдардың немесе өзге де тұлғалардың өз қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешімдер қабылдауына тікелей немесе жанама түрде ықпал ету мақсатында немесе егер мұндай көмек объективті түрде осындай әсер ету әрекеті ретінде қабылдануы мүмкін болса, қайырымдылық, демеушілік және қаржылық көмек көрсетпейді.

Қоғамның қайырымдылық және демеушілік көмек көрсету шығындары туралы ақпарат ашық болуы керек.

6.5.2. Қоғам лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерге өз атынан қайырымдылық және/немесе демеушілік көмек көрсетуге тыйым салмайды.

6.6. Қоғамның активтерді сатып алу және иеліктен шығару және өзге де мәмілелер жөніндегі инвестициялық қызметі шеңберінде мәмілелер жасасу.

6.6.1. Активтерді сатып алу және иеліктен шығару жөніндегі мәмілелерді жоспарлау, осы мәмілелердің орындылығы туралы алдын ала шешім қабылдау кезінде Қоғам объектінің қызметіне кешенді тексеру, оның ішінде сыбайлас жемқорлық тәуекелінің болу белгілерін анықтау мақсатында сенімділікті тексеру жүргізеді. Осы тексерудің нәтижелерін Қоғамның Басқармасы/Директорлар кеңесі болжамды мәмілені жүзеге асыру туралы түпкілікті шешім қабылдаған кезде қарайды.

6.6.2. Егер тексеру нәтижелері бойынша мәміле аяқталғаннан кейін Қоғам сатып алатын және онымен ұштасатын сыбайлас жемқорлық тәуекелі Қоғам үшін әлеуетті экономикалық және беделдік залал мәміледен экономикалық

пайдадан асып кеткен жағдайда, мұндай мәмілені жасау туралы шешімді Қоғамның Басқармасы/Директорлар кеңесі қабылдайды.

6.7. Персоналды басқару.

6.7.1. Қоғам кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Персоналды жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында Қоғам:

- персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

- еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

- персоналдың қызметін бағалауды және өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігіне қарай сыйақы төлеуді жүргізеді;

- қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

6.7.2. Лауазымды адамдар лауазымға тағайындау немесе Қоғаммен еңбек қатынастарын жалғастыру кезінде осы Саясатқа 2-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісім нысаны бойынша өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

6.7.3. Қоғамның лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан босатуға әкеп соғады, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда оларды сақтамау өкілеттіктерін тоқтату үшін негіз болып табылады.

6.8. Ішкі құжаттардың құқықтық сараптамасы.

6.8.1. Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына, оның ішінде оларда сыбайлас жемқорлықты (сыбайлас жемқорлық факторларын) көрсету үшін себептер мен жағдайлар жасауға ықпал ететін ережелердің болуы тұрғысынан бекітуге шығарылатын ішкі нормативтік құжаттардың жобаларына құқықтық сараптама және оларды жоюға бағытталған ұсынымдар.

7. Мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу тәртібі

7.1. Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері:

- мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алу және оларды реттеу жөнінде шаралар қабылдауға;

- өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Қоғам мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері Қоғам мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан аулақ болуға. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда осы ақпаратты тікелей басшысының не Қоғамның жоғары тұрған басшысының назарына жазбаша түрде жеткізуге міндетті.

7.2. Мүдделер қақтығысының алдын алу немесе реттеу мүдделер қақтығысының тарабы болып табылатын Қоғам қызметкерінің лауазымдық немесе қызметтік жағдайын оны белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерін атқарудан шеттетуге дейін және (немесе) мүдделер қақтығысының туындауына себеп болған пайдадан бас тартудан тұруы мүмкін.

8. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасағаны туралы хабарлама

8.1. Егер Қоғамда лауазымды адам немесе қызметкер жасаған сыбайлас жемқорлық әрекеті, оның ішінде коммерциялық пара беру белгілері орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы Қоғамның комплаенс-офицеріне, не өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына дереу хабарлау қажет.

8.2. Қоғам қызметкерлері өзге қызметкердің, сондай-ақ үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлық әрекетін жасауға көндіру фактілері туындаған жағдайда және/немесе қызметкерді сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға көндіруге қатысты белгілі фактілер немесе күдіктер туралы ақпараты бар болса Қоғамның комплаенс-офицерін дереу хабардар етуге міндетті.

9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу

9.1. Қоғамдағы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелерін тарта отырып тексеру не қызметтік тергеу жүргізіледі.

9.2. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталса, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейін сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, түзету шараларын қабылдау тергеп-тексерудің аяқталуы болып есептеледі.

10. Жауапкершілік

10.1. Қоғам қызметкерлері осы Саясаттың талаптарын мүлтіксіз орындауға жауапты.

10.2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Қоғамның лауазымды адамдары мен қызметкерлері Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі бойынша Қоғамға материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

10.3. Саясат талаптарын бұзу Қоғам қызметкерінің мәртебесіне сәйкес келмейтін әрекет ретінде қарастырылуы мүмкін және тәртіптік жаза қолдануға негіз болады.

10.4. Саясат талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік шараларын қолдануға әкелуі мүмкін.

10.5. Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері осы Саясатқа 3-қосымшада көзделген нысан бойынша осы Саясатты адал ұстануға өздерінің міндеттемелерін растауға міндетті.

11. Қорытынды ережелер

11.1. Осы Саясатты қолданысқа енгізу мерзімі Қоғамның Басқарма төрағасының Саясатты бекіткен күн болып есептелсін.

11.2. Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда өзгертілуге жатады. Осы Саясатқа өзгерістер мен толықтыруларды Басқарма төрағасы бекітеді.

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы
іс-қимыл саясатына
№1 қосымша**

**«Астана-Аймақтық Электржелілік Компаниясы» акционерлік қоғамының
сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты**

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы №410-V Заңының 10-бабы 2-тармағына, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері және қоғамдық қатынастардың оқшауланған салаларындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі бекіткен сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес әзірленді.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт «Астана-Аймақтық Электржелілік Компаниясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Қоғам) қызметкерлерінің белгіленген ережелерді мүлтіксіз сақтауға және сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға бағытталған іс-әрекеттері мен шешімдерін айқындайды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың мақсаты:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеуге, құқықтық сауаттылықты және сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті арттыруға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың міндеттері:

- қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын қалыптастыру;
- сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың жағымсыз салдарының алдын алу;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты қолдану және орындау:

- Қоғам қызметінде жеке және заңды тұлғалардың функцияларын жүзеге асыру және құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде қолданылады;
- Қоғамның барлық қызметкерлерінің орындауы үшін міндетті;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты тиісінше орындамағаны үшін Қоғам қызметкерлері дербес жауапты болады.

Қоғам қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының мінез-құлық ережелері.

1. Қызметкерлер мен лауазымды тұлғалар өз қызметінде:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерін ашуға белсенді қатысуға және Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнаманың сақталуына дербес жауапты болуға;

- адал, әділ, қарапайым болуға, жеке тұлғалармен, заңды тұлғалардың өкілдерімен және әріптестерімен қарым-қатынаста жалпы қабылданған моральдық-әдеп нормаларын сақтауға, сыпайылық пен әдептілік танытуға;

- жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдаудың ашықтығын қамтамасыз етуге;

- өз іс-әрекеттерімен және мінез-құлқымен қоғам тарапынан сынға себеп бермеуге, сын үшін қудалауға жол бермеуге, кемшіліктерді жою және өз қызметін жақсарту үшін сындарлы сынды пайдалануға;

- әріптестерінен жоғары құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті сақтауды қолдауға және талап етуге;

- заңнамаға сәйкес келмейтін және Қоғамның мүдделеріне қайшы біреуге кіріс алуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруға жәрдемдесуге бағытталған іс-әрекеттер жасаудан аулақ болуға;

- жеке және заңды тұлғалардың өз құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруын қиындататын әрекеттерге (әрекетсіздікке) жол бермеуге;

- басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге;

- заңды және жеке тұлғалардың ақшалай қаражатын, қызметтерін, сыйлықтарын, тауарларын қоса алғанда, өз функциялары мен лауазымдық міндеттерін орындағаны үшін сыйақы қабылдамауға;

- мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе түсіру мақсатында таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдаланбауға;

- жеке және заңды тұлғаларға беру «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» заңда көзделген ақпараттан бас тартпау;

- шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді таратпауға;

- лауазымдық жағдайды теріс пайдалануға, негізсіз бюрократия көріністеріне, сондай-ақ дәрекілік пен біржақтылық көріністеріне жол бермеуге;

- Қоғамның құзыретіне кіретін мәселелермен жүгінген адамдардың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

- жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде ұйымдардың, Қоғам қызметкерлерінің және өзге де тұлғалардың қызметіне ықпал ету үшін лауазымдық жағдайды пайдаланбауға және т.б.;

- заңдылық қағидатын басшылыққа алуға, Қазақстан Республикасы Конституциясының, заңдарының және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын сақтауға міндетті.

2. Өз құзыреті шеңберінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде:

- өз лауазымдық өкілеттіктеріне сәйкес функцияларды жүзеге асыру;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік таныту;
- сыбайлас жемқорлықтың белгілі болған фактілері туралы, сондай-ақ материалдарды жеделдетіп қарағаны немесе әуре-сарсаңға салғаны үшін қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы басшылыққа дереу баяндау;
- әріптестеріне, басшыларына және өзге де лауазымды тұлғаларға сыйлықтар бермеу және мүліктік пайда, игілік не артықшылық алу үшін қызметтік емес қызметтер көрсетпеу;
- тікелей басшыға мүдделер қақтығысының туындауы, қызметтік міндеттерін атқару кезінде жеке мүдделілік, сыбайлас жемқорлық мінез-құлқына көндіру және сыйлықтар алу туралы баяндау;
- жеке және заңды тұлғаларға артықшылық бермеу, лауазымдық міндеттерін орындау кезінде олардың ықпалынан тәуелсіз болу;
- орындау үшін алынған тапсырманың заңдылығына күмәнданғаны туралы тікелей басшыға жазбаша нысанда дереу хабарлау;
- жасалған немесе жасалатын сыбайлас жемқорлық әрекеті туралы басшылыққа дереу баяндау;
- бағынысты қызметкерлердің міндеттері мен өкілеттіктерінің көлемін нақты анықтау;
- мүдделер қақтығысына жол бермеу, оларды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жою жөнінде шаралар қабылдау;
- егер тікелей басшының өзі мүдделер қақтығысына қатысса, жоғары тұрған басшылыққа жүгіну;
- бағыныстағы қызметкерлер арасында еңбек жүктемесінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеу;
- олардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту;
- қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде қарамағындағылардың қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайды пайдаланбау;
- олардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту.

3. Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарының жобаларын дайындау кезінде:

- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу сатысында азаматтардың заңда белгіленген құқықтары мен бостандықтарын мүлтіксіз ескеру қажет;
- әзірленіп жатқан ішкі нормативтік құжаттардың жобалары нормативтік құқықтық актілерге қайшы келмеуге тиіс;
- ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау барысында Қоғамның және өзге де заңды тұлғалардың заңды мүдделерін бұзуға жол бермеу;
- ішкі нормативтік құжаттардың жобалары Қоғам құзыретінен тыс болмауы тиіс;

- басқа құрылымдық бөлімшелердің мүдделерін қозғайтын ішкі нормативтік құжаттардың әзірленген жобалары тиісті құрылымдық бөлімшелермен талқылау және келісу рәсімінен өтуі тиіс;

- ішкі нормативтік құжаттарда сыбайлас жемқорлық факторлары немесе олардың белгілері бар нормаларды пайдаланбау;

- ішкі нормативтік құжаттарды әзірлеу кезінде жекелеген жеке және (немесе) заңды тұлғалардың мүдделері үшін нормалардың қабылдануына жол бермеу.

4. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуға байланысты сатып алуды жүзеге асыру кезінде лауазымды тұлғаларға:

- сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсау;

- «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру;

- сатып алу процесінің ашықтығын қамтамасыз ету;

- сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу;

- атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және Борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) ол тартатын қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеу ұсынылады.

5. Қоғамның қызмет саласында туындайтын өзге де өзара қарым-қатынастар кезінде:

- сұрау салуларды қабылдаудан негізсіз бас тартуға, оларды қарау кезінде әуре-сарсаңға салуға және дұрыс емес мәліметтер беру фактілеріне жол бермеу;

- жеке мүліктік және мүліктік емес пайда алу үшін өзінің лауазымдық өкілеттіктерін және онымен байланысты мүмкіндіктерді пайдаланбау;

- дөрекілік, адамның қадір-қасиетін қорлау, әдепсіздік, дұрыс емес мінез-құлық фактілеріне жол бермеу;

- туыстық, жерлестік және жеке адалдық белгілері бойынша кадрларды іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеуге, меритократия қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету;

- нақты орындалмайтын немесе олардың лауазымдық міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін өкімдер бермеу;

- қоғам қызметкерлерімен не тәуелді тұлғалармен ақшалай немесе өзге де мүліктік сипаттағы құмар ойындарға қатыспау;

- іскерлік этика кодексін сақтау;

- Қоғам және (немесе) құқық қорғау органдарының басшылығына өздеріне белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы дереу хабарлау;

- Қазақстан Республикасының Заңында тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауапкершілік көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға және т. б. жол бермеу;

- қызметтік немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін Қоғам қызметкерлерін тартуға жол бермеу;

- азаматтар мен заңды тұлғалардың құқықтарының, бостандықтары мен заңды мүдделерінің сақталуын және қорғалуын қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде олардың өтініштерін қарау және олар бойынша қажетті шаралар қабылдау;

- Қоғам басшыларының тапсырмаларын, лауазымдық өкілеттіктері шегінде шығарылған бұйрықтары мен өкімдерін орындау;

- Қоғам қызметкерлерінің жеке өміріне, ар-намысы мен қадір-қасиетіне қатысты мәліметтерді жария етпеу.

- Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген шектеулерді сақтау.

Қоғам қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың сақталуын бақылау Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына және комплаенс-офицерге жүктеледі.